

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2026/3856

Vår ref
26/1244-

Dato
19. mars 2026

**Svar - Representantforslag 141 S (2025-2026) fra
stortingsrepresentantene Bengt Fasteraune og Bent-Joacim Bentzen om
bedre integrering av familieinnvandrere**

Jeg viser til brev av 6. mars 2026 fra kommunal- og forvaltningskomiteen med anmodning om vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Bengt Fasteraune og Bent-Joacim Bentzen om bedre integrering av familieinnvandrere. Representantene legger til sammen frem tolv ulike forslag.

Flere av forslagene fra representantene omfattes av justis- og beredskapsministerens ansvarsområde. Jeg har derfor innhentet innspill til svar fra justis- og beredskapsminister Astrid Aas-Hansen til forslag nr. 1 til 6 og nr. 9.

Representantene skriver at familieinnvandrere, i motsetning til flyktninger og asylsøkere, ikke bosettes spredt i landet. Etersom familieinnvandrere skal gjenforenes med sin familie, stemmer det at de ikke bosettes på samme måte som flyktninger og asylsøkere. I de fleste tilfeller flytter familieinnvandrere direkte til kommunen der familien allerede bor. Unntaket er hvis flyktningen de skal gjenforenes med fortsatt bor på mottak når de ankommer Norge. Da blir de bosatt sammen på mottaket. Arbeidsinnvandrere, og særlig de fra EØS, bor generelt mer spredt over landet enn den øvrige innvandrerbefolkningen. Dette vil da også gjelde deres familiemedlemmer

Videre gir representantene uttrykk for at familieinnvandrere normalt ikke omfattes introduksjonsprogrammet, og at de ofte er «prisgitt råd og hjelp fra sin referanseperson for informasjon, språkopplæring og arbeid». Til dette vil jeg vise til at familiegjenforente til flyktninger som har mindre enn fem års botid når det søkes om familiegjenforening, har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet, jf. integreringsloven § 9. Familiegjenforente til

flyktninger har også rett og plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, jf. integreringsloven 26, uavhengig av hovedpersonens botid. Familiemedlemmer til innvandrere med permanent oppholdstillatelse og familiegjenforente til norske og nordiske borgere har også rett og plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Familiegjenforente til arbeidsinnvandrere fra tredjeland har plikt til å delta i opplæring i norsk, men må betale for opplæringen selv. Familieinnvandrere til arbeidsinnvandrere fra EØS-området er ikke omfattet av integreringsloven, og kan motta norskopplæring gjennom norskopplæringsordningen, som er en tilskuddsordning forvaltet av IMDi. Som jeg vil komme nærmere inn på lenger nede, etableres det fra 2026 dessuten en forsøksordning med å tilby introduksjonsprogram til kvinner familiegjenforent med innvandrere med permanent oppholdstillatelse eller norske og nordiske borgere.

Innledningsvis vil jeg også minne om at regjeringen som en del av oppfølgingen av «Plan for Norge» og anmodningsvedtak nr. 724 fra 22. mai 2025 allerede har startet arbeidet med å skjerpe reglene for familieinnvandring. Hensynet til et regelverk som sikrer god integrering inngår som en naturlig del av vurderingene i denne sammenheng.

I forbindelse med arbeidet med innstramminger i regelverket er det flere forhold som må vurderes nærmere, jf. også utredningsinstruksen, herunder prinsipielle spørsmål tiltakene reiser, samt positive og negative virkninger av tiltakene. Blant annet står retten til respekt for familieliv sterkt i menneskerettighetene, og de menneskerettslige implikasjonene må vurderes nøye. Videre må det sikres at tiltakene er målrettede og treffsikre og ikke skaper unødig merarbeid for utlendingsforvaltningen i form av mer skjønnsutøvelse og komplisert regelverk – uten at tiltaket har den ønskede effekten. Justis- og beredskapsministeren mener derfor at det er uheldig om Stortinget på nåværende tidspunkt legger føringer for hvilke konkrete tiltak som bør innføres, utover ovennevnte anmodningsvedtak nr. 724, hvor «Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å stramme inn vilkårene for familieinnvandring».

Nedenfor følger mine vurderinger til de konkrete forslagene:

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke underholdskravet ved familieinnvandring til fire ganger grunnbeløpet i folketrygden.

Justis- og beredskapsdepartementet hevet underholdskravet fra 2,7 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) til 3,2 G fra 1. februar 2025. Endringen ble gjort for i større grad å sikre at partene kan forsørge seg selv, samt å bidra til en kontrollert og bærekraftig innvandring til Norge. I «Plan for Norge» fastslår regjeringen at skjerping av vilkårene for familieinnvandring skal være blant de tre temaene vi prioriterer høyest i arbeidet for en kontrollert, rettferdig og bærekraftig innvandringspolitikk. Vurdering av endringer i underholdskravet for familieinnvandring inngår i dette arbeidet. På det nåværende tidspunkt er det imidlertid for tidlig å konkludere mht. hvor mye underholdskravet ev. bør heves og om det er behov for å gjøre ytterligere innstramminger i kravet.

2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at underholdskravet må være oppfylt i de fire siste kalenderårene før søknad om familieinnvandring kan innvilges.

Etter utlendingsloven § 40 a må referansepersonen ha arbeidet eller tatt utdanning på heltid i Norge i til sammen fire år før tillatelse i familieetablering kan gis. Villkårene gjelder dersom referansepersonen har (midlertidig eller permanent) oppholdstillatelse etter søknad om beskyttelse eller på grunnlag av familieinnvandring. Jeg oppfatter at dette er samme målgruppen som forslagsstillerne ønsker å treffe med sitt forslag.

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 19. januar d.å. på høring et forslag om at fireårskravet kan anses oppfylt dersom referansepersonen har hatt en inntekt tilsvarende underholdskravet i ett eller flere av årene vedkommende har bodd i Norge, som et alternativ til dagens krav om arbeid/utdanning. Hvert år med slik inntekt teller altså som ett år med arbeid/utdanning ved beregning av fireårskravet. Jeg mener gjeldende fireårskrav ivaretar de samme integreringshensynene som representantene ønsker å oppnå med sitt forslag, og at det ikke er behov for å erstatte kravet til arbeid/utdanning med et krav om at underholdskravet må være oppfylt. Jeg mener videre kravet ville være uforholdsmessig strengt, siden det i mange tilfeller vil ta tid før referansepersonen får en tilstrekkelig høy lønn til å oppfylle underholdskravet. Ventetiden for familieetableringen ville derfor i praksis kunne strekke seg over langt flere år enn fire.

Når det gjelder forslaget om å innføre et krav om fire års oppfyllelse av underholdskravet i familiegjennforeningssaker, mener jeg tilsvarende – at dette vil være et uforholdsmessig strengt krav å stille. Det vil være svært inngripende å innføre et slikt fireårskrav for allerede etablerte familier før de kan fortsette familielivet sitt i Norge. Dette gjelder ikke minst når målgruppen for kravet er personer som har fått oppholdstillatelse etter søknad om beskyttelse, hvor de fleste ikke vil kunne velge å utøve familielivet i et annet land enn Norge.

3. Stortinget ber regjeringen sørge for at kun arbeidsinntekt og trygdeytelser som ikke er behovsprøvde, skal inngå i beregningen av underholdskravet.

Jeg forstår forslaget slik at representantene ønsker å avskjære mot behovsprøvde trygdeytelser når det skal vurderes om underholdskravet er oppfylt. Per i dag inngår følgende trygdeytelser i beregningen av underholdskravet: Sykepenger, svangerskapsenger, foreldrepenger, uføretrygd og alderspensjon. Disse anses ikke som behovsprøvde. Behovsprøvde ytelser som økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsstønning inngår ikke i beregningsgrunnlaget for underholdskravet i dag. De eneste tilfellene hvor en behovsprøvd ytelse kan medregnes, er der hvor flyktninger mottar supplerende stønning. Dette er gjort for å likebehandle uføre og eldre flyktninger med personer som har rett til uføretrygd eller alderspensjon etter folketrygdloven. Jeg mener dette er rimelig og bør fastholdes.

Jeg nevner for ordens skyld at også private pensjonsordninger og andre faste periodiske ytelser kan medregnes i underholdskravet, som f.eks. renteinntekter og faste inntekter fra forsikringsoppgjør, avtalefestet pensjon/private pensjonsordninger, utbetaling gjennom livsforsikringsordninger og leieinntekter. I tillegg kan utdanningslån eller utdanningsstipend medregnes.

4. Stortinget ber regjeringen sikre at det i behandlingen av familieinnvandringsaker gjøres en konkret og individuell vurdering av om referansepersonen er egnet til å sikre integrering av familieinnvandrerer i det norske samfunnet. Oppfyllelse av dette vilkåret skal være avgjørende for om søknaden kan innvilges.

Som omtalt under mitt svar til representantenes forslag nr. 2, har vi allerede et integreringskrav i kravet om fire års arbeid og utdanning for referansepersoner i familieetableringssaker. For å sikre en mer bærekraftig innvandring og bedre integrering kan det likevel være aktuelt å vurdere ytterligere integreringskrav for både søker og referansepersonen. Justis- og beredskapsdepartementet utreder bl.a. om det bør stilles krav til kunnskaper i norsk som vilkår for familieinnvandring.

5. Stortinget ber regjeringen vurdere å oppheve unntak fra underholdskravet, herunder unntaksbestemmelsen etter utlendingsforskriften § 10-11.

Ut fra problembeskrivelsen forstår jeg forslaget slik at det bes om å vurdere å oppheve unntak fra underholdskravet for flyktninger. Regelverket inneholder flere unntak fra underholdskravet for å motvirke uheldige konsekvenser, f.eks. for studenter og for personer med høy formue, hvor de hensynene som representantene begrunner forslaget med, ikke gjør seg gjeldende. Jeg finner også grunn til å nevne at unntaksbestemmelsen i utlendingsforskriften § 10-11 om «særlig sterke menneskelige hensyn» praktiseres strengt, og er en snever unntaksbestemmelse som skal fange opp helt spesielle tilfeller hvor det vil være klart urimelig å avslå en søknad. På et så avgjørende livsområde som familieinnvandring, mener jeg at regelverket bør ha en slik sikkerhetsventil.

Når det gjelder unntaket for flyktninger, har verken FNs flyktningkonvensjon eller EMK eksplisitte bestemmelser om familieinnvandring. Utgangspunktet er at den statlige suvereniteten står sterkt, men statene må likevel foreta en rimelig avveining mellom hensynet til individet og de samfunnsmessige hensynene. Hvorvidt familielivet kan utøves i et annet land vil være et relevant hensyn ved vurderingen. Flyktninger har ikke mulighet til å utøve familieliv i landet de har flyktet fra. Dette må veies mot samfunnets behov for innvandringskontroll. Jeg mener at dagens situasjon ikke tilsier at det innføres slike tiltak.

Jeg har allerede initiert endringer i utlendingsloven som innebærer at en forelder ikke lenger kan søke familiegjengenforening med mindreårig barn med beskyttelse i Norge dersom ektefellen (barnets andre forelder) allerede er i Norge. I slike situasjoner må det søkes om

familiegjenforening med den andre forelder, og de alminnelige vilkårene etter utlendingsloven § 40 og 41 gjelder, herunder krav om sikret underhold.

Forslaget har mindre betydning for personer med midlertidig kollektiv beskyttelse fra Ukraina, da deres familiemedlemmer gis opphold på selvstendig grunnlag ved ankomst til Norge. For øvrig er ankomsttallene når det gjelder asylsøkere fra andre land enn Ukraina relativt lave.

6. Stortinget ber regjeringen vurdere ytterligere tiltak for å sikre at familieinnvandring skjer på en måte som fremmer god integrering og gode muligheter for den enkelte, herunder nye hjemler og verktøy for kommunene til å begrense familieinnvandring i områder der det bidrar til segregering og sosiale forskjeller.

Som nevnt under svar på forslagene over, kan det være aktuelt å vurdere ytterligere integreringskrav for referansepersoner.

7. Stortinget ber regjeringen styrke Jobbsjansen og vurdere andre tiltak som kan hjelpe familieinnvandrere inn i arbeidslivet.

Jobbsjansen er en ordning som i en årrekke har vist seg å levere gode resultater. De siste fem årene har rundt 75 prosent av deltakerne gått direkte ut i jobb eller utdanning etter fullført program. Regjeringen har derfor prioritert å styrke Jobbsjansen nesten hvert år siden 2022. I 2026 har vi styrket ordningen med ytterligere 23 millioner kroner. Økningen gir over 100 flere innvandrerkvinner muligheten til å komme ut i arbeid og selvforsørgelse.

Når det gjelder andre tiltak som kan hjelpe familieinnvandrere inn i arbeidslivet, viser jeg til at familiegjenforente til flyktninger som har mindre enn fem års botid når det søkes om familiegjenforening, allerede har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet, jf. integreringsloven § 9. Familiegjenforente til flyktninger har også rett og plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, jf. integreringsloven 26, uavhengig av hovedpersonens botid. Som nevnt ovenfor, har også familiemedlemmer til innvandrere med permanent oppholdstillatelse og familiegjenforente til norske og nordiske borgere rett og plikt til norsk og samfunnskunnskap. Det er særlig flyktninger og familiegjenforente til flyktninger som har lav sysselsetting blant innvandrere og som har mest behov for kvalifisering gjennom introduksjonsprogrammet for å kunne gå ut i jobb.

Samtidig er det også andre grupper som har behov for mer kvalifisering. Blant annet er sysselsettingen blant innvandrerkvinner lavere enn blant innvandrer menn. Flere innvandrerkvinner har behov for mer kvalifisering for å komme ut i jobb. For å bidra til økt sysselsetting i denne gruppen, etablerer regjeringen fra 2026 en forsøksordning med å tilby introduksjonsprogram til kvinner som har familieinnvandret med norske og nordiske borgere og personer med permanent oppholdstillatelse. I 2026 er det satt av 7,1 millioner kroner til prøveordningen, inkludert midler til følgeevaluering. Jeg viser i tillegg til at regjeringen de siste årene har økt bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak som er viktig for å inkludere flere i

arbeidslivet. Regjeringen sendte også ny integreringsstønning på høring i januar med mål om at flere med fluktbakgrunn kommer i arbeid.

8. Stortinget ber regjeringen vurdere å gi alle familieinnvandrere rett og plikt til norskopplæring.

Som nevnt ovenfor, inngår allerede familiegjenforente til flyktninger i målgruppen til norskopplæring, og har rett og plikt til å delta i dette. Det samme gjelder for familiemedlemmer til innvandrere med permanent oppholdstillatelse og familiegjenforente til norske og nordiske borgere. Familiegjenforente til arbeidsinnvandrere fra tredjeland har plikt til å delta i opplæring i norsk, men må betale for opplæringen selv. Familieinnvandrere til arbeidsinnvandrere fra EØS-området er ikke omfattet av integreringsloven, og kan motta norskopplæring gjennom norskopplæringsordningen, som er en tilskuddsordning forvaltet av IMDi.

Fra et integreringspolitisk perspektiv er det viktig at alle innvandrere lærer seg norsk. Begrunnelsen for at tilbudet er forskjellig for ulike innvandrergupper, er at situasjonen for arbeidsinnvandrere skiller seg fra flyktninger og deres familiegjenforente. Myndighetene kan sies å ha et særlig ansvar for flyktninger og deres familiegjenforente, fordi de normalt ikke vil ha mulighet til å finansiere opplæringen selv. Det samme gjelder ikke for arbeidsinnvandrere, som selv velger å komme til landet. For familiegjenforente til arbeidsinnvandrere skal hovedpersonen kunne forsørge familiemedlemmene, og dermed også dekke utgiftene til opplæringen. Som det kommer frem i Meld. St. 17 (2023-2024) Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp vil regjeringen vurdere å gi arbeidsinnvandrere og deres familie rett til norskopplæring, og utrede nærmere hvordan en slik opplæring bør innrettes.

9. Stortinget ber regjeringen styrke arbeidet mot vold i nære relasjoner og sørge for at familieinnvandrere som utsettes for vold, bedre fanges opp av hjelpeapparatet.

Jeg viser til tiltak 61 i «Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028)», hvor det fremgår at regjeringen vil styrke informasjonen om rettigheter og hjelpetilbud for voldsutsatte til personer som kommer til Norge i familieinnvandring. Som en oppfølging av dette tiltaket er det etablert et prosjekt («INFOVOLD: Bedre informasjon – raskere vei til hjelp») ledet av FAFO. Prosjektet skal utvikle målrettede informasjonstiltak om rettigheter og hjelpetilbud til familiegjenforente som opplever vold og negativ sosial kontroll. Prosjektet avsluttes i november 2026.

10. Stortinget ber regjeringen vurdere om flere familieinnvandrere bør få tilbud om å delta i introduksjonsprogrammet etter individuell vurdering.

Jeg viser til mitt svar til forslag 7, hvor jeg gjør rede for at regjeringen fra 2026 etablerer en forsøksordning med å tilby introduksjonsprogram til kvinner som har familieinnvandret med

norske og nordiske borgere og personer med permanent oppholdstillatelse. Enkelte innvandrermenn vil også ha behov for kvalifisering for å komme inn i og få stabil tilknytning til det seriøse arbeidslivet. Siden sysselsettingen generelt sett er lavere blant innvandrerkvinner, vil prøveordningen i første omgang fokusere på innvandrerkvinner. Dessuten er det langt flere kvinner som kommer som familiegjenforente enn menn. Som nevnt vil ordningen følgeevalueres. Når resultatene av følgeevalueringen foreligger, vil regjeringen gjøre en vurdering av om vi ønsker at ordningen skal gjøres permanent. Her vil vi også vurdere om menn med innvandrerbakgrunn skal kunne inngå i ordningen.

11. Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal veileder for etablering av velkomstillbud i kommunene til familieinnvandrere etter modell av IMDi veileder for velkomstillbud til arbeidsinnvandrere.

IMDi veileder for velkomstillbud til arbeidsinnvandrere ble utarbeidet på bakgrunn av at denne gruppen sto i et klart identifisert informasjonsgap. I motsetning til flyktninger og deres familiemedlemmer, som har rett til informasjon, språkopplæring og kvalifisering etter integreringsloven, forventes arbeidsinnvandrere i utgangspunktet å klare seg selv. Dette førte til at mange arbeidsinnvandrere opplevde informasjonen om det å bo og jobbe i Norge som fragmentert og uoversiktlig. Det ble også identifisert lokale forskjeller i både tilgjengelighet og kvalitet på informasjon og støtte. I tildelingsbrev til IMDi for 2025, ga regjeringen IMDi derfor i oppdrag å utarbeide en nasjonal veileder for mottak av arbeidsinnvandrere og deres familier.

Når det gjelder familiegjenforente til andre enn arbeidsinnvandrere, viser jeg til min redegjørelse for familiegjenforente sine rettigheter etter integreringsloven og til regjeringens forsøksordning med utvidet introduksjonsprogram. Deltakelse i introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap sørger for at man får en god inngang til norsk arbeids- og samfunnsliv. Mens familiemedlemmer til arbeidsinnvandrere allerede er omfattet av IMDi veileder, mottar altså øvrige familieinnvandrere systematisk oppfølging i tråd med integreringsloven. Disse gruppene vil ikke ha tilsvarende behov som arbeidsinnvandrere og deres familier. Jeg vurderer derfor at det er lite hensiktsmessig å utarbeide en slik veileder til familieinnvandrere.

12. Stortinget ber regjeringen vurdere om Nav rutinemessig bør gjennomføre kompetansekartlegging av familieinnvandrere innen gitte frister.

Nav skal bidra til å få flere i arbeid og færre på trygd. Alle som oppsøker et Nav-kontor og ønsker eller trenger bistand for å komme i jobb, har rett til å få sitt bistandsbehov vurdert. Brukere med behov for en mer omfattende vurdering, har rett til en arbeidsevnevurdering. Vurderingen omfatter bl.a. muligheter for å komme i arbeid, hva slags arbeid som skal være målet, behov for bistand, type bistand mv.

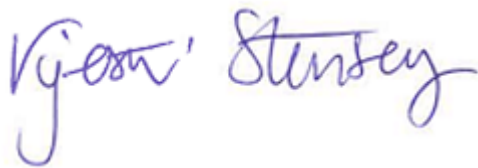
Oversikt over brukernes kompetanse er grunnleggende for at Nav skal kunne tilby tjenester og tiltak som er tilpasset den enkeltes behov og situasjonen på arbeidsmarkedet. Kartlegging

av formell og uformell kompetanse er derfor en integrert del av Navs arbeid med arbeidssøkere. Kompetansekartlegging kan skje i møter med veileder, gjennom arbeidsevnevurdering og i forbindelse med vurderinger knyttet til jobb eller arbeidsmarkedstiltak. Arbeidsmarkedstiltak kan tilbys når det anses hensiktsmessig og nødvendig for at den enkelte skal kunne få eller beholde arbeid.

Regjeringen har ingen planer om å be Nav rutinemessig gjennomføre kompetansekartlegging av familieinnvandrere innen gitte frister. Jeg ser ingen grunn til å ha egne retningslinjer for Navs arbeid med denne gruppen. Nav har heller ikke tilgang til opplysninger om innvandringsgrunn eller annet som skulle tilsi et særlig ansvar for kompetansekartlegging av familieinnvandrere.

Videre viser jeg til at alle personer som er i målgruppen for introduksjonsprogrammet har rett og plikt til kompetansekartlegging før oppstart i introduksjonsprogrammet, jf. integreringsloven § 10. Dette innebærer altså at familiegjenforente til flyktninger med mindre enn fem års botid har rett og plikt til dette. Kartleggingen skal minst omfatte hvilke språkkunnskaper og hvilken utdanning, arbeidserfaring og annen relevant kompetanse personen har. Det er kommunene som har ansvar for å gjennomføre kartleggingen.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget - Postboks1700 Sentrum
0026

Deres ref.

Vår ref.
26/1497 - AKB

Dato
19.03.2026

Dokument 8: 144 S (2025-2026) - Representantforslag om innstramminger i familieinnvandringspolitikken

Jeg viser til oversendelse 6. mars d.å. fra Kommunal- og forvaltningskomiteen, vedlagt et representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Bjørn Larsen, Rune Midtun, Helge André Njåstad og Tom Staahle om innstramminger i familieinnvandringspolitikken.

Det fremsettes 12 forslag, og mine vurderinger følger nedenfor. Jeg har merket meg at forslagene er identiske med forslagene som ble fremmet i Dok. 8: 156 S (2024–2025), som ledet ut i anmodningsvedtak nr. 724 av 22. mai 2025, hvor «Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å stramme inn vilkårene for familieinnvandring». Mine vurderinger av forslagene framgår nedenfor og er i stor grad sammenfallende med mitt svar av 22. april 2025 på likelydende spørsmål.

Innledningsvis vil jeg også minne om at regjeringen som en del av oppfølgingen av *Plan for Norge* og det nevnte anmodningsvedtaket allerede er i gang med å skjerpe reglene for familieinnvandring. Flere av tiltakene som representantene foreslår inngår naturlig i de vurderinger Justis- og beredskapsdepartementet nå gjør seg, men på det nåværende tidspunkt er det for tidlig å konkludere mht. nøyaktig hvilke tiltak regjeringen vil fremme for Stortinget.

I forbindelse med arbeidet med innstramminger i regelverket er det flere forhold som må vurderes nærmere (jf. også utredningsinstruksen), herunder prinsipielle spørsmål tiltakene reiser, samt positive og negative virkninger av tiltakene. Blant annet står retten til respekt for familieliv sterkt i menneskerettighetene, og de menneskerettslige implikasjonene må vurderes nøye. Videre må det sikres at tiltakene er målrettede og treffsikre og ikke skaper unødig merarbeid for utlendingsforvaltningen i form av mer

skjønnsutøvelse og komplisert regelverk – uten at tiltaket har den ønskede effekten. Jeg mener derfor at det er uheldig om Stortinget på nåværende tidspunkt legger føringer for hvilke konkrete tiltak som bør innføres, utover ovennevnte anmodningsvedtak nr. 724.

Forslagstillerne hevder at det er bred politisk enighet om å føre en restriktiv familieinnvandringspolitikk i Danmark, mens i Norge er Fremskrittspartiet alene om å holde igjen. Dette er ikke korrekt. Som nevnt over arbeider regjeringen med innstramminger, og flere endringer er allerede gjennomført. Videre ble ovennevnte anmodningsvedtak nr. 724 stemt fram av et bredt stortingsflertall. Jeg viser også til min redegjørelse i brev av 22. april 2025 vedrørende Dok. 8: 156 S (2024-2025), hvor det fremgår at det i praksis er små forskjeller i antallet familieinnvandrere til Danmark og Norge.

Forslag 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sørger for å stanse all familiegjennomføring for enslige mindreårige asylsøkere.»

I bakgrunnen for forslaget vises det bl.a. til at det er «en uting ved asylsystemet at man får opphold fordi man ikke har omsorgspersoner, for deretter å oppleve at man søker om familiegjennomføring med foreldrene». Til dette vil jeg bemerke at enslige mindreårige som er over 16 år og som ikke har annet grunnlag for opphold enn at norske myndigheter anser at søkeren er uten forsvarlig omsorg ved retur, ikke gis opphold som flyktning, men de kan gis en tidsbegrenset oppholdstillatelse som ikke danner grunnlag for familieinnvandring, jf. utlendingsforskriften § 8-8. De som gis opphold for øvrig vil i all hovedsak fylle vilkårene for flyktningstatus.

Enslige mindreårige som har fått beskyttelse i Norge fordi de risikerer forfølgelse eller umenneskelig behandling om de returnerer til hjemlandet, kan ikke henvises til å utøve familielivet sitt der. Menneskerettighetene setter derfor visse grenser for hvor langt man kan gå i å stramme inn regelverket om familiegjennomføring mellom foreldre og barn med beskyttelse i Norge. Samtidig kan ikke norske myndigheter ta imot flere familiegjennomførte enn samfunnet og kommunene klarer å integrere, og regjeringen arbeider derfor med innstramningstiltak. Det er allerede innført enkelte innstramminger i regelverket om familiegjennomføring mellom barn som har fått beskyttelse i Norge og barnets foreldre og søsken (utlendingsloven § 43). Flere forslag til innstramminger er i arbeid, med sikte på å legge fram en lovproposisjon før sommeren. Hvorvidt det er rom for ytterligere innstramminger må vurderes nærmere opp mot bl.a. våre menneskerettslige forpliktelser.

Forslag 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sørger for å stanse all familiegjennomføring for personer som har midlertidig opphold.»

Ut i fra bakgrunnen for forslaget, forstår jeg det slik at dette er ment å gjelde utlendinger som har oppholdstillatelse etter søknad om beskyttelse/asyl og ev. på grunnlag av familieinnvandring. Dersom dette skulle gjøres gjeldende for arbeidsinnvandrere, ville det kunne påvirke rekrutteringen av ønsket arbeidskraft fra utlandet negativt.

Forslaget innebærer at det skal stilles krav om permanent oppholdstillatelse før søknad om familieinnvandring kan innvilges. Dette innebærer i realiteten en karantenetid på minst fem år for flyktninger. Jeg er ikke kjent med at andre land har slike vilkår for flyktninger. Jeg mener også at forslaget er problematisk sett hen til våre menneskerettslige forpliktelser, og da særlig Grunnloven og EMK. Det kan også få negative effekter for integreringen å måtte vente flere år på gjenforening med sin nærmeste familie.

Forslag 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sørger for å begrense familiegjenforening til å gjelde ektefelle og egne barn under 15 år.»

Det følger av FNs barnekonvensjon og av norsk rett for øvrig at alle under 18 år er barn. Jeg mener dette fortsatt må legges til grunn. Selv om modenhetsnivå varierer fra individ til individ, må det også legges til grunn et utgangspunkt om at alle barn har behov for bistand og støtte fra sine foreldre. Jeg bemerker også at personkretsen som har rett til familieinnvandring allerede er begrenset til ektefelle/samboer/partner og mindreårige barn, samt foreldre til barn som er norske borgere eller har flyktningstatus, jf. utlendingsloven §§ 40 til 45. I forbindelse med oppfølgingen av *Plan for Norge* vurderer likevel mitt departement hvorvidt det kan eller bør stilles visse alderskrav for rett til familiegjenforening mellom barn og foreldre. Dette må imidlertid vurderes opp mot menneskerettighetene og hvorvidt tiltaket vil føre til reelle innstramninger før det er mulig å konkludere.

Forslag 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sørger for å innføre obligatorisk DNA-test ved alle familieinnvandringssaker.»

Jeg legger til grunn at forslagsstillerne mener at dette skal gjelde i saker om familieinnvandring mellom personer som hevder å være biologisk i slekt. Det følger allerede av utlendingsloven § 87 at utlendingsmyndighetene kan pålegge både parten og det antatte familiemedlemmet å avlegge biologisk prøve for DNA-analyse, når dette er nødvendig for å fastslå om det eksisterer en familierelasjon. Dersom det ikke er grunn til å tvile på familierelasjonen, fremstår det lite hensiktsmessig å gjennomføre tids- og ressurskrevende DNA-analyser.

Forslag 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som stiller krav om at i alle familieinnvandringssaker må referansepersonen ha jobbet i Norge i til sammen fire år.»

Etter utlendingsloven § 40 a må referansepersonen ha arbeidet eller tatt utdanning på heltid i Norge i til sammen fire år før tillatelse i familieetablering kan gis. Vilkårene gjelder dersom referansepersonen har (midlertidig eller permanent) oppholdstillatelse etter søknad om beskyttelse eller på grunnlag av familieinnvandring.

Et hovedformål med fireårskravet er at det skal virke som et incentiv til å ta arbeid og utdanning. Effekten av fireårskravet og effekten av underholdskravet overlapper imidlertid i stor grad. Referansepersonen må i praksis dokumentere aktivitet over flere

år også for å oppfylle underholdskravet. Departementet er samtidig kjent med at fireårskravet er svært ressurskrevende for utlendingsforvaltningen å vurdere, da de må gjennomgå flere dokumenter for å kunne fastslå om og i hvilke perioder referansepersonen har vært i heltidsarbeid/aktivitet. Utlendingsdirektoratet bruker også mye tid på bl.a. å innhente nødvendig dokumentasjon, og på veiledning til søkere og referansepersoner.

Gitt at fireårskravet er ressurskrevende å praktisere og samtidig har begrenset effekt ved siden av underholdskravet, mener jeg at kravet ikke bør utvides til å omfatte alle familieinnvandringsaker.

Forslag 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke underholdskravet for familiegjennomføring fra minst 3,2 ganger grunnbeløpet i folketrygden til minst 4 ganger grunnbeløpet i folketrygden.»

Justis- og beredskapsdepartementet hevet underholdskravet fra 2,7 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) til 3,2 G fra 1. februar 2025. Endringen ble gjort for i større grad å sikre at partene kan forsørge seg selv, samt å bidra til en kontrollert og bærekraftig innvandring til Norge. I *Plan for Norge* fastslår regjeringen at skjerping av vilkårene for familieinnvandring skal være blant de tre temaene som prioriteres høyest i arbeidet for en kontrollert, rettferdig og bærekraftig innvandringspolitikk. Vurdering av endringer i underholdskravet for familieinnvandring inngår i dette. På nåværende tidspunkt er det imidlertid for tidlig å konkludere mht. hvor mye underholdskravet ev. bør heves, og om det er behov for å gjøre ytterligere innstramninger i kravet.

Forslag 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at offentlige overføringer, med unntak av alderspensjon, ikke skal inngå som en del av beregningen av underholdskravet for familiegjennomføring.»

Per i dag inngår følgende trygdeytelser i beregningen av underholdskravet: Sykepenger, svangerskapsenger, foreldrepenger, uføretrygd og alderspensjon. Disse anses ikke som behovsprøvde ytelser. Behovsprøvde ytelser som økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsstønad inngår ikke i beregningsgrunnlaget for underholdskravet i dag. De eneste tilfellene hvor en behovsprøvd ytelser kan medregnes, er der hvor flyktninger mottar supplerende stønad. Dette er gjort for å likebehandle uføre og eldre flyktninger med personer som har rett til uføretrygd eller alderspensjon etter folketrygdloven. Jeg mener dette er rimelig og bør fastholdes.

Jeg mener representantenes forslag vil ramme enkeltpersoner uforholdsmessig hardt, herunder varig uføre, kvinner i fødselspermisjon med opptjent rett til fødselsenger og personer som studerer for bedre kvalifisering til arbeidslivet. Jeg understreker at ytelser etter sosialtjenesteloven og introduksjonsstønad ikke medregnes etter dagens regelverk.

Forslag 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for å innføre underholdskrav uten unntaksordninger for flyktninger ved all familiegjennomføring.»

Etter gjeldende regelverk er det unntak fra underholds kravet for familiegjennforening med flyktning dersom søknaden er fremmet innen seks måneder etter at referansepersonen (herboende flyktning) fikk oppholdstillatelse/beskyttelse. Videre er det unntak fra underholds kravet ved søknad om familiegjennforening med enslig mindreårig som har fått beskyttelse i Norge. Ut fra problembeskrivelsen forstår jeg forslaget slik at disse ordningene foreslås opphevet.

Verken FNs flyktningkonvensjon eller EMK har eksplisitte bestemmelser om familieinnvandring, og utgangspunktet er at den statlige suvereniteten står sterkt, men statene må likevel foreta en rimelig avveining mellom hensynet til individet og de samfunnsmessige hensynene. Hvorvidt familielivet kan utøves i et annet land vil være et relevant hensyn ved vurderingen. Flyktninger har ikke mulighet til å utøve familielivet i landet de har flyktet fra. Dette må veies mot samfunnets behov for innvandringskontroll. . Jeg mener at dagens situasjon ikke tilsier at det innføres slike tiltak som foreslås.

Jeg har allerede initiert endringer i utlendingsloven som innebærer at en forelder ikke lenger kan søke familiegjennforening med mindreårig barn med beskyttelse i Norge dersom ektefellen (barnets andre forelder) allerede er i Norge. I slike situasjoner må det søkes om familiegjennforening med den andre forelderen, og de alminnelige vilkårene etter utlendingsloven § 40 og 41 gjelder, herunder krav om sikret underhold.

Forslaget har mindre betydning for personer med midlertidig kollektiv beskyttelse fra Ukraina, da deres familiemedlemmer gis opphold på selvstendig grunnlag ved ankomst til Norge. For øvrig er ankomsttallene når det gjelder asylsøkere fra andre land enn Ukraina relativt lave.

Forslag 9 og 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette et tak på antall henteekteskap en person kan gjennomføre, og komme tilbake til Stortinget med nødvendige forslag som sikrer dette.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sørger for å innføre en karanteneordning ved gjentatte henteekteskap.»

Jeg forstår forslagene slik at det skal innføres en karantene etter hver familieinnvandring med ektefelle/partner, og i tillegg et tak på hvor mange ganger en person kan være referanseperson i sak om familieinnvandring med ektefelle/partner. Jeg viser i den forbindelse til at Justis- og beredskapsdepartementet foretok en vurdering av disse problemstillingene i oppfølgingen av tiltak 6 i *Handlingsplanen mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (2017–2020) – Retten til å bestemme over eget liv*. Av tiltaket fremgikk det at departementet skulle «kartlegge omfanget av ekteskap der en person med lovlig opphold i Norge, to eller flere ganger inngår ekteskap med en utenlandsk statsborger (transnasjonale serieekteskap)» og «foreta en gjennomgang av gjeldende regelverk og praksis for familieinnvandring for å se om det er behov for å innføre en skranke i utlendingslovgivningen mot at en person som allerede har vært referanseperson for en ektefelle i en familieinnvandringssak skal kunne hente en ny ektefelle til Norge». Departementet fant at en svært liten andel hadde vært referanseperson for ektefelle/samboer mer enn én gang. I de få aktuelle tilfellene gikk det også lang tid mellom hvert ekteskap. Det var følgelig liten grunn til å iverksette

tiltak, som ville berøre svært få personer og samtidig innebære økte kostnader til saksbehandling. Jeg har ikke opplysninger som tilsier at situasjonen er vesentlig annerledes i dag.

Forslag 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer at en person fratras retten til nytt henteekteskap dersom vedkommende er dømt for mishandling av tidligere ektefelle.»

Det er svært alvorlig når personer som kommer til Norge i familieinnvandring blir utsatt for vold i nære relasjoner. Regjeringen legger til grunn *Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028) – Trygghet for alle* i sitt arbeid. Det er viktig å ivareta personer som er utsatt for vold i nære relasjoner, og det følger av utlendingsloven at utlendinger med oppholdstillatelse som ektefelle mv. har rett til ny oppholdstillatelse dersom samlivet er opphørt, og det er grunn til å anta at utlendingen eller ev. barn har blitt mishandlet i samlivsforholdet eller av andre medlemmer av samme husstand, eller av svigerfamilie.

Samtidig er det viktig å forebygge vold i nære relasjoner. I saker om familieetablering kan søknaden om oppholdstillatelse avslås dersom det er mest sannsynlig at søkeren vil bli mishandlet eller grovt utnyttet. Utlendingsloven § 85 første ledd åpner for å benytte vandelsopplysninger for å vurdere om det er sannsynlig at søkeren eller dennes særkullsbarn vil bli mishandlet eller grovt utnyttet ved å etablere familieliv i Norge, jf. utlendingsloven § 40 femte eller sjette ledd eller § 48.

Forslag 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om plettfriandel hos både søker og referanseperson i alle familieinnvandringssaker og komme tilbake til Stortinget med nødvendige forslag som sikrer dette.»

Jeg oppfatter bakgrunnen for forslaget slik at formålet er å redusere innvandringen til Norge. Jeg mener at det ikke er grunn til å tro at det er en større andel straffedømte blant familieinnvandrere og deres referansepersoner enn blant befolkningen ellers. Jeg antar derfor at et slikt tiltak i svært liten grad vil påvirke antallet familieinnvandrere som kommer til Norge. Samtidig vil tiltaket være svært inngripende for noen få.

Krav om utlendingensandel er regulert i utlendingsloven § 59, som innebærer at en utlending kan nektes tillatelse dersom det bl.a. foreligger grunnlag for utvisning, jf. utlendingsloven §§ 66 flg. Dette omfatter bl.a. tilfeller hvor en utlending har sonet eller er ilagt straff i utlandet eller i Norge.

Hva gjelder referansepersonensandel, viser jeg til ovennevnte bestemmelse om avslag på søknad om familieinnvandring dersom det er mest sannsynlig at søkeren eller dennes særkullsbarn vil bli mishandlet eller grovt utnyttet. Det følger også av utlendingsloven § 40 at oppholdstillatelse til særkullsbarn som hovedregel skal nektes dersom referansepersonen (forelderens ektefelle) i løpet av de siste 10 årene er domfelt for seksuallovbrudd mot en mindreårig. Ved utforming av denne bestemmelsen ble det bl.a. vurdert at hensynet til den domfelte tilsier at en tidligere straffedom ikke kan få

betydning for en søknad om familieinnvandring for all fremtid (se Prop. 162 L (2012–2013)).

Verken Danmark eller Sverige har forøvrig et krav om plettfri vandel for søker og referanseperson.

Med hilsen

Astri Aas-Hansen

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur